HET DRAMA

der

Zeeuwsch Vlaamsche

Tramweg Maatschappij

(Z.V.T.M.)

HOE HET BELASTINGGELD IN ZEELAND VERDWIJNT!

Uitgave van Gewest IX der N.S.B.

WAT DE Z.V.T.M. THANS AAN BELASTINGGELDEN VRAAGT AAN RIJK EN PROVINCIE.

Ieder Nederlander, die er zich wel eens aan gewaagd heeft de kostbare reis te maken naar Zeeuwsch-Vlaanderen — dat toch ook een deel van Nederland is — met gebruikmaking van de dure Provinciale booten, is dan voor verder vervoer aangewezen op het monopolistische bedrijf der Zeeuwsch-Vlaamsche Tramweg Maatschappij (Z.V.T.M.) voor zoover dit Oost-Vlaanderen betreft, en wat West-Vlaanderen betreft voornamelijk op de vehikels van de tramweg Breskens—Maldeghem.

In dit geschrift zullen wij alleen behandelen de Z.V.T.M., welke thans eenige bedragen aan Rijk en Provincie vraagt.

Deze bedragen, welke Rijk en Provincie mogen schenken aan de Z.V.T.M. — in mindering op een verstrekt renteloos voorschot — bedragen het volgende peuleschilletje:

Het Rijk:	1.511.442 gulden
De Provincie:	800.006 gulden
Totaal	2.311.448 gulden

(zegge: TWEE millioen - 311 duizend - 448 gulden).

Een woord vooraf.

Alvorens de toestanden der Z.V.T.M. aan een nader onderzoek te onderwerpen, diene de diep-treurige verbinding te worden geconstateerd welke Nederland onderhoudt met dat deel van het geheel, dat Zeeuwsch-Vlaanderen heet.

Terwijl een storm van verontwaardiging opstak, toen de bruggen met tollen zouden worden bezwaard, en dit wetsontwerp dan ook onder den druk der algemeene verachting moest worden ingetrokken, zijn de toestanden in Zeeland

nog erger geworden.

Van ieder eiland kan men slechts een ander deel des lands of der provincie bereiken, via zeer kostbare veerdiensten. Terwijl een wetsontwerp werd aangenomen om de bruggen tolvrij te maken door extra benzinebelasting, mag Zeeland nu

EN de benzinebelasting EN de veergelden betalen.

Reeds direct bij de intrede van de 2 N.S.B.-leden in de Provinciale Staten is gewezen op deze onhoudbare toestand. En nu, heel zachtjes aan, komt er eenige bijval, maar nog ten eenenmale onvoldoende.

Men vervreemdt Zeeuwsch-Vlaanderen op ernstige wijze van Nederland door deze kostbare verbindingen.

Er zou geen geld zijn voor een grondige herziening, maar

wel is er geld voor de Z.V.T.M.

Wij komen nu tot de kern van ons betoog:

Het voorstel van Ged. Staten van Zeeland tot het schenken van 8×100.000.— gulden van het renteloos voorschot aan de Z.V.T.M.

De **Rijks**bijdrage heeft het nog niet tot een openbare bespreking gebracht, maar schijnt er met glans door te gaan, gezien het voorloopig verslag waarbij de Ministers van Lidth de Jeude en Oud schrijven: „Het was ondergeteekenden aangenaam te vernemen, dat het wetsontwerp (tot schenking van 1½ millioen gulden, red.) instemming vond".

Blijkbaar vond de 2e kamer het dus nogal mooi.

In de provincie Zeeland is het voorstel thans 2 keer in openbare vergadering besproken, en is men thans tot een voorloopig besluit gekomen, waarbij **ALLEEN DE N.S.B.-LEDEN HEBBEN TEGENGESTEMD.**

Omtrent het voorstel.

Het voorstel tot schenking van 800.000 gulden van het renteloos voorschot aan de Z.V.T.M. was gedateerd 15 November 1935, met verzoek dit te behandelen in de zitting die . . . . 19 November 1935 begon. M. a. w. zonder dat er eenige tijd was om deze zaak grondig te bestudeeren! Waarom was dat? Waarom hadden Gedeputeerde Staten toch zoo'n warm hart voor de Z.V.T.M.? Blijkens hun voorstel: „omdat de Z.V.T.M. bezwaarlijk kan worden gemist".

Een onaangename bijsmaak.

De groote sympathie die bleek uit het overhaaste voorstel, wordt op onaangename wijze overschaduwd door het feit

dat TWEE leden van Gedeputeerde Staten bezoldigd bestuurder van de Z.V.T.M. waren.

DE DIRECTEUR

was een man, zoo bekwaam, en zoo onmisbaar, dat hij blijkens het eenige boekjaar waarvan inzage is verstrekt, in 1929 een inkomen had:

Wegens salaris	10.000	gulden
Wegens tantieme	7.126	„
In contanten	17.126	„
Verder:		
Vrij wonen in het paleisje door de maatschappij gebouwd, huurwaarde naar bouwprijs f 4000.—, doch minimum	2.000	„
Vergoeding ged. pers. belasting	434	„
Totaal	19.570	„

Hierbij komen dan nog verschillende emolumenten inzake verwarming, verlichting enz. Het salaris over dit jaar kan dus rondweg op

20.000 gulden worden gesteld.

De Raad van Toezicht.

Behalve de directeur bezit de maatschappij nog een raad van toezicht. Hierin hebben 2 leden van Gedeputeerde Staten zelf zitting!

Dat deze Heeren zoowel als Gedeputeerde, alsook als lid van den Raad van Toezicht der Z.V.T.M. (door de provincie met bijna 1 millioen gulden bedacht) betaalde functies hebben, is volkomen ontoelaatbaar.

Bovendien hebben deze 2 Gedeputeerden in de jaren dat de maatschappij **verliesgevend** was, samen ongeveer

13,000 gulden

van de Z.V.T.M. ontvangen.

WAT VRAAGT NU DE N.S.B.:

Bedanken als bestuurder der Z.V.T.M. of: ontslag nemen als lid van Gedeputeerde Staten.

Het antwoord.

Het oudste lid van Ged. Staten, die reeds 40 jaren de R.K. Staatspartij in de Staten vertegenwoordigt (!) gaf geen enkel teeken van leven, en antwoordde niets op de N.S.B.-vragen! Alleen een klein briefje schreef hij aan zijn collega: „trek je er niets van aan" of iets dergelijks moet erop gestaan hebben.

Het a-r-lid deelde mede de inkomsten van zijn commissariaten niet te kunnen missen. Hierin lag een erkenning van de fout: het eten van 2 wallen.

Uit zijn antwoord bleek, dat hij overwoog aan de vraag der N.S.B. te voldoen, en wachten wij dus nu de daden af.

Het antwoord „ik kan die inkomsten niet missen" teekent volmaakt de wantoestand, hoe gevaarlijk het is van beide partijen te eten, aangezien men dan nooit onpartijdig namens de eene partij (de provincie) tegenover de andere partij (de Z.V.T.M.) kan optreden.

Het is wel te betreuren dat de rechtsche statenfracties, tesamen met den Vrijheidsbond, deze toestanden hebben geschapen, door verkiezing dezer heeren als lid van Ged. Staten (laatstelijk nog in 1935), toen zij beiden reeds bestuurder der Z.V.T.M. waren.

Wat zegt het lid van Ged. Staten nu van den directeur?

De heer van Bommel van Vloten, lid van Ged. Staten en voorz. der comm. van onderzoek in deze tram, zegt:

„Dat die directeur inderdaad goede diensten aan de maatschappij heeft bewezen, dat hij een bekwaam iemand in zijn vak moet zijn, blijkt wel uit het feit, dat, toen hij in functie trad, die maatschappij behalve de obligatieleeningen en de rentelooze voorschotten, nog een vlottende schuld had. De vlottende schuld die toen omstreeks 4 ton bedroeg, is thans omgezet in een vlottend bezit van 7 ton".

Na deze loftuiting op den directeur vraagt men zich toch wel even verwonderd af:

Waarom moet die maatschappij dan meer dan 2 millioen gulden krijgen?

Gedeput. Staten schrijven zelf bij hun advies tot het schenken van het renteloos voorschot: . . . „terwijl bij handhaving van den bestaanden toestand de ondergang van de maatschappij zeker schijnt" . . .

Dit vernietigend advies van Ged. Staten werd door hetzelfde lid verdedigd, dat hiervoor den directeur zoo prees!

Nationaal-socialisten zijn dom.

De N.S.B. heeft in de Provinciale Staten van Zeeland zich op de scherpste wijze gekeerd tegen dit beleid van Ged. Staten. In het begin werden hun opmerkingen vrijwel genegeerd, daarna werd zoo ongeveer beweerd, dat „de N.S.B.-ers het niet snappen kunnen". Wij willen erkennen het **niet te begrijpen** waarom deze zaak tot stand moet komen, en waarom onze belastinggelden mogen worden gebruikt voor deze maatschappij.

Nationaal-Socialisten zijn ERG DOM.

Tijdens de besprekingen deelde het lid van Ged. Staten voornoemd mede, dat de Z.V.T.M. nog 400.000 gulden effecten bezat.

Op een vraag van de N.S.B. of deze effecten **ONBEZWAARD** waren werd geantwoord: zie maar naar de balans.

Nu was dit op de balans heelemaal niet te zien. Het grappige — of treurige — van het geval was bovendien dat de secr. der commissie, door de Staten ingesteld, dit zelf woordelijk erkend had, in een schrijven van juist 1 maand oud. Daar stond n.l. dat een onderzoek der boeken over 1935 (door den directeur der Z.V.T.M. **geweigerd!!**), noodig was om te onderzoeken:

„In hoeverre de effecten van de vernieuwingsfondsen nog onbezwaard aan de maatschappij toebehooren".

De voorzitter van deze commissie was . . . . het voornoemde lid van Ged. Staten.

Een staaltje te meer dat democratie beteekent: „verborgenheid".

Een verkeersbelang.

Een bijzonder mooi motief was, dat de Z.V.T.M. zou zijn opgericht . . . ten bate van Zeeuwsch-Vlaanderen.

Op onze doodeenvoudige vraag, waarom er dan **3 Belgen in het bestuur zaten,** kon natuurlijk geen antwoord worden gegeven.

Een goede functie.

De commissarissen van deze doodarme, noodlijdende maatschappij krijgen **per** vergadering . . . 60.— gulden presentiegeld. Een lid van Ged. Staten — dat in Terneuzen woont — kreeg zoo voor het bijwonen van 3 vergaderingen 180.— gulden.

Commissarissen buiten Terneuzen krijgen dan nog reis- en verblijfkosten extra. Een lid rekende voor 3 vergaderingen nog eens 160.— gulden **extra** . . .! of totaal f 340.

Het personeel.

Terwijl het lagere personeel op de schandelijkste manier is behandeld, kreeg **de directeur** in 1927 **salarisverhooging** van 1000 gulden. Zelfs in alle crisisjaren is dezen directeur GEEN CENT gekort — ja heeft hij de verhooging van 1927 nog behouden! Salarisverlaging vonden de commissarissen (w.o. TWEE leden van Ged. Staten) VOOR DEN DIRECTEUR NIET NOODIG!

Het lagere personeel werd echter zeer grondig gekort, op de toch al niet hooge loonen.

Maar bovendien werden velen der ouderen ontslagen, zonder dat op behoorlijke wijze met hun pensioen-aanspraken rekening werd gehouden.

Als de N.S.B. het bewind zal hebben overgenomen, zal deze zaak nader worden onderzocht en tot een goed einde worden gebracht.

De directeurswoning.

Ieder weet dat het bedrijf der Z.V.T.M. gevestigd was te Drieschouwen. Maar plotseling werd een nieuwe directeurswoning gezet te . . . Terneuzen, op het mooiste punt, en zelfs nog een flink eind van het plaatselijk station der tram af.

Thans is uit de stukken gebleken, dat het **directeurs-woninkje met kantoor en conciergewoning** gekost heeft het luttele bedrag van **78.916 gulden.** De kosten waren aanvankelijk op 45.000 gulden geraamd, wat natuurlijk ook al veel te hoog is voor een dergelijke maatschappij, en de overschrijding dezer raming met 33.000 gulden, wat geeft dat nu?

De belastinggelden zijn er goed voor. Als men bijna 2½ millioen vraagt aan Rijk en Provincie, wat komt het dan op zoo'n bedrag aan. En bovendien, de directeur woont nu toch wel èrg prettig . . . al is de maatschappij dan ook ongeveer kapot.

Onze Gedeputeerde Staten.

verzuimden toen ten eenenmale om te vragen of het voorschot der provincie nu eens gedeeltelijk zou worden terugbetaald. Dat was blijkbaar van minder belang.

Accountantsonderzoek.

Toen het te zien was, dat in één-maal de Prov. Staten het voorstel niet zouden aanvaarden, en een accountantsonderzoek verlangd werd, zeide een lid van Gedep. Staten tot VIER maal toe:
dat een accountantsonderzoek resp.

1. niet erg veel licht kan verschaffen:
2. een nieuw accountantsonderzoek moet ontraden:
3. niet zoodanig is, dat een speciale commissie uit de Staten noodig is:
4. hebben wij het als Gedep. College niet noodig geacht een nieuw onderzoek in te stellen.

Toen ondanks al deze bezwaren de Staten dit toch verlangden, werd dit onderzoek beperkt tot het jaar . . . 1929 . . . en gedaan door een (overigens zeer ijverig) ambtenaar der Provinciale Griffie, welke **rechtstreeks ondergeschikt was aan Gedeputeerde Staten zelf** (waarvan 2 leden bestuurder der Z.V.T.M.. zijn).

In eerste instantie **werd door den directeur der Z.V.T.M.** — welke het cadeautje van 2 millioen voor zijn maatschappij moet incasseeren — . . . **geweigerd inzage te geven van de boeken en bescheiden . . .**

Zonder twijfel, omdat hij het jammer zou vinden als zijn mooie boeken beduimeld werden.

Wat eischt de N.S.B.?

De N.S.B. heeft een aantal voorstellen gedaan, o.m. bevattende, dat de directeur direct moet aftreden. Zijn beheer is zoodanig dat dit door de N.S.B. als eerste eisch gesteld wordt.

Ten tweede het aftreden van de 2 leden van Gedep. Staten als bezoldigd bestuurder — of — indien zij daaraan de voorkeur geven — als lid van Gedeputeerde Staten.

Een motie van de volgende inhoud is door de N.S.B. ingediend:

„De Provinciale Staten zijn van meening dat het ambt van Gedep. Staten niet vereenigbaar is met eenige gesalarieerde, beheerende functie in een maatschappij, firma, zakelijke cöoperatie of vennootschap, welke werkt of gedreven wordt met de gelden van de provincie".

Verder zijn door de N.S.B.-ers voorstellen gedaan om deze onderneming werkelijk dienstbaar te maken aan het belang van Zeeuwsch-Vlaanderen.

Maar wat geschiedt er?

Ondanks het zeer uitvoerig betoog der N.S.B. dat voor ieder niet-politiek mensch volkomen logisch is, **hebben de Provinciale Staten besloten,** — onder nader vast te stellen voorwaarden (o.m. fusie met de eveneens straatarme tram Breskens-Maldeghem) — **de 8 × 100.000 gulden van het renteloos voorschot cadeau te doen.**

ALLEEN de 2 N.S.B.-ers stemden tegen. Geen enkele andere partij had daartoe de lust of de moed.

In een volgende zitting zal nu alleen nog bepaald worden hoe de conditiën zijn.

Maar EEN ding schijnt wel zeker:

a. de Z.V.T.M. krijgt de millioenen belastinggeld:
b. de directeur blijft in zijn paleisje en
c. hij blijft — dank zij ons belastinggeld — directeur dezer „vorstelijke" onderneming.

De moraal in deze democratische staat.

1. Begin nooit een particuliere zaak, want als die mis gaat moet ge zelf betalen.
2. Begin liever een zaak met belastinggeld, en zorg voor bestuurders die uw belangen goed kunnen verdedigen.
3. Wees niet zuinig: leef er vroolijk en prachtig van: als alles op is vraagt ge subsidie. Ge kunt evengoed 2 millioen vragen als 1 millioen.
4. Laat vooral uw boeken niet inzien: wie veel zegt, moet veel verantwoorden.
5. Houdt vast aan het democratische systeem, onverschillig welke partij. Ge kunt met alle partijen wel praten. Spreekt met de partijen en het komt in orde.
6. Wees tegen de N.S.B., want als die aan de macht komt, zullen alle mooie dingen, in de vorige punten genoemd, in de prullemand verdwijnen.

Bezint U.

Gij lezer, die u dikwijls afvraagt, waarom in Nederland de toestand steeds slechter wordt;

Die vraagt waarom hier de belasting hooger is dan in eenig ander land ter wereld;

Die vraagt waarom het werkloozencijfer hier steeds hooger wordt;

Die vraagt waar het heen moet;

Laat gij U voorlichten over de beginselen der Nationaal Socialistisch Beweging
(Alg. Leider Ir. A. A. Mussert)

MET GODS HULP ZAL DAT DE TOEKOMST VAN NEDERLAND ZIJN.

Inlichtingen te verkrijgen bij alle leden der N.S.B. en aan het kringkantoor: ROUAANSCHE KADE te MIDDELBURG.

HOU ZEE.

Slot.

EEN KIJKJE „BINNEN-IN".

Slechts over 1 jaar beschikt de provincie over een inzicht in de boeken. Het is het jaar 1929.

Slechts 1 enkel stukje nemen wij hieronder op, zonder eenig commentaar.

Dit hieronder afgedrukte is dus een OFFICIEEL stuk. (Bijlage 19a Statenzitting 1936).

„BIJ VOORSCHOT GEDANE BETALINGEN ALGEMEEN-DIRECTEUR.

Wegens bij voorschot gedane betalingen over de maanden Februari tot en met Augustus 1929 was door den heer Wind van Merkesteijn gedeclareerd een bedrag van f 729,18. Voor de hierbedoelde uitgaven was geen ander bewijsstuk aanwezig dan de quitantie, afgegeven door den Algemeen-Directeur.

Op de declaratie was o.m. vermeld:

Augs. 30 voor onk. pers. f 25,—.
Augs. 30 voor onk. pers. f 150,—.
Augs. 30 voor onk. pers. f 50,—.

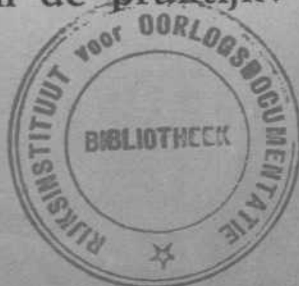
Aanvankelijk verklaarde de Algemeen-Directeur, dat het hier betrof 7 maanden voorschotten ad f 35,— per maand. Toen deze mededeeling onhoudbaar bleek, verklaarde de Algemeen-Directeur dat hij deze bedragen had uitbetaald aan 3 tot het personeel van de Z.V.T.M. behoorende personen. Aan wie de uitbetaling had plaats gehad kon de Algemeen-Directeur niet opgeven. In hoeverre deze verklaring juist is kan ondergeteekende uiteraard niet beoordeelen. Wel kan worden medegedeeld, dat het onderzoek uitwees, dat over het algemeen de toekenning der gratificaties aan het personeel geschiedde tegen afgifte van behoorlijk omschreven quitanties.

Te meer is de verklaring van den Directeur bevreemdend, waar de uitgaaf ad f 225,— is ten laste gebracht van de „Bedrijfsrekening, hoofd Directie en Administratie, onderdeel Diversen".

Tot hiertoe het officieele rapport, waarbij wij alleen één zin onderstreepten.

Toch is men bereid dezen persoon te handhaven, als directeur van deze millioenen belastinggeld verslindende maatschappij.

Dat is democratie in de praktijk!

Uit het programma der N.S.B.:

„Opruiming en reorganisatie van verouderde en ondoelmatige instellingen".

Programma der N.S.B.	10 ct.
Actueele vragen over de N.S.B.	10 ct.
Staatkundige richtlijnen der N.S.B.	20 ct.
Het Nederlandsch Fascisme, [Dr. C. B. Hijlkema, 7e druk	25 ct.
Wit/Geelboek, (De houding van de N.S.B. ten opzichte van de R.K. Kerk)	50 ct.
Volk en Vaderland, per 3 mnd.	80 ct.

UITGAVEN VAN DE N.E.N.A.S.U. - UTRECHT

Verkrijgbaar bij de leden der N.S.B.
door den boekhandel en aan het kringkantoor:
Rouaansche Kade te Middelburg.